

Зміст

Передмова 9

Історія № 1: Анна Мазур 14

ВСТУП. Чому кар'єра сьогодні — зовсім не те, що кар'єра вчора 21

ЧАСТИНА ПЕРША. 5 принципів розвитку кар'єри 31

Розділ 1. Обирайте не професію, а спосіб життя 32

Розділ 2. Не плануйте далі ніж на 2-5 років 36

Розділ 3. Якщо не знаєте, що робити, — робіть те, що допоможе дізнатися 39

Розділ 4. Знайте, де ви і чого прагнете 43

Розділ 5. Швидкі рішення = погані рішення 47

Історія № 2:
Вікторія Скічко 51

ЧАСТИНА ДРУГА. Як обрати діяльність, що вам підходить: практики для розуміння себе як фахівця 59

Розділ 6.
Хочу—можу—треба 63

Розділ 7. Лізьте у воду 80

Розділ 8. Ваше / не ваше 89

Історія № 3:
Катерина Зима 98

ЧАСТИНА ТРЕТЯ. Якою може бути ваша кар'єра: типи кар'єри й формати роботи 107

Розділ 9. За напрямом кар'єрного розвитку 111

Розділ 10.
За типом організації /
індустрії 122

Розділ 11. За форматом роботи 127

Розділ 12. Кар'єра поза наймом 133

Історія № 4:
Денис Келеберденко 138

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА. Як рухати свою кар'єру вперед: навички та інструменти для кар'єрного розвитку 143

Розділ 13.
Кар'єрний план 151

Історія № 5:
Ольга Куликова 158

Розділ 14. Нетворкінг 164

Історія № 6:
Ольга Маслова 173

Розділ 15.
Особистий бренд 179

Історія № 7:
Наталія Панкратова 187

Розділ 16. Менторство 193

Історія № 8:
В'ячеслав Лук'янчук 204

ЧАСТИНА П'ЯТА. Як будувати кар'єру в кайф: поради, які дозволять почуватися щасливішими в роботі 213

Розділ 17. Задоволення від роботи: міф чи реальність? 216

Розділ 18. Що не так із ворк-лайф балансом? 223

Розділ 19. Хто має нас мотивувати? 234

Дозвіл на кар'єру мрії 245

Подяки 248

Передмова

Якщо ви тримаєте в руках цю книжку, це означає, що у вас накопичилося кількадесят питань про те, як будувати кар'єру, та кількадесят відповідей, які, найімовірно, суперечать одна одній.

- ③ Працювати на одному місці довше ніж три роки — погано, бо так ви не розвиваєтесь. Менше — теж кепсько, бо відтак ви ненадійний і легковажний джоб-джампер*.
- ③ Без профільної освіти роботу не отримати. Ні, це без досвіду не отримати. Чи без знайомств? Словом, отримати роботу дуже важко.
- ③ У майбутньому ваша професія зникне, тому змініть її негайно. Хоча у вас усе одно не вийде, адже змінити професію в дорослому віці — нереально.

-
- * Джоб-джампер (з англ. job-jumper — стрибун по роботах) — людина, яка неодноразово змінювала місце роботи за короткий проміжок часу. Інші назви: джоб-хopper (job-hopper), джампер, холер чи летун.

- Кар'єра має бути висхідною — від найменшої посади до найвищої, інакше ви неуспішні. Окей, бумер, але взагалі вертикальна кар'єра — це минуле сторіччя й «совок».
- Якщо ви жінка, то обов'язково маєте встигати і будувати кар'єру, і виховувати дитину. Хоча якщо ви з дитиною будете кар'єру — ви або погано виховуєте дитину, або погано робите кар'єру.
- Що більше додаткових компетенцій і досвіду ви маєте — то ви затребуваніші на ринку праці. Поки комусь не спаде на думку, що ваше різноманіття навичок — результат вашої невизначеності в житті.
- Побудова кар'єри — тривалий і виснажливий шлях. Ой, дивіться, хтось став CEO у 20 років? Ну точно.

Якщо ви хочете відсіяти кукіль від пшениці, сформувати власне бачення кар'єри і стати на шлях максимальної самореалізації — ви тримаєте цю книжку в руках не дарма, бо саме для цього я її й написала. Я — Аня Мазур, засновниця й керівниця кар'єрного порталу *Happy Monday*, а допомагає мені моя співавторка Настя Пасенко, редакторка цього ж порталу. Приємно познайомитись!

Ця книжка з'явилась у відповідь на перенасичення нашого інформаційного поля стереотипними уявленнями про кар'єру та «правильними» вказівками, як її будувати. Намагання будь-що їм відповідати коштують людям величезної кількості нервових клітин і дарма згаяного часу.

А от чого я зовсім не бачу в інформаційному полі — це дозволу людям чинити у професійному житті так, як вони вважають за потрібне і як для них краще. Бо насправді в тому, як будувати кар'єру, немає ані правильних відповідей, ані готових рецептів.

Напрошується питання: «То нащо ж тоді, Аню, ти написала цю книжку?». Йой!

Я не буду навчати, ЯК ТРЕБА. Я розповім, ЯК МОЖНА. У цій книжці не буде відповідей, ким вам бути чи як отримати роботу. Але я покажу, як шукати себе, яку кар'єру можна збудувати, як рухати її вперед та отримувати від цього задоволення.

Своє завдання я бачу в тому, аби бодай трохи розширити ваш професійний горизонт, якщо батьки, школа, університет чи суспільство його звузили. Хочу, щоб ми з вами зійшли з уторованої стежки й подивилися, як можна реалізувати свої кар'єрні прагнення без огляду на обмеження й стереотипи. А саме:

- ③ обирати професію за покликом серця, замість мати справу з тим, на що навчалися чи де була відкрита вакансія;
- ③ будувати кар'єру в тому напрямку, який підходить вам найкраще, навіть якщо здається, що ви стоїте на місці;
- ③ рухати кар'єру вперед власними силами, а не чекати склавши руки на підвищення й визнання;
- ③ навчатися мотивувати й підтримувати себе замість очікувати цього від інших.

Якщо ви винесете з книжки лише одну-єдину думку, я хотіла би, щоб вона була така: ніхто, крім вас, не знає, як вам будувати кар'єру. Тому в цій книжці ви не знайдете покрокових інструкцій. Натомість здобудете набір принципів і підходів, які допоможуть узяти на себе відповідальність за свою кар'єру, щоб у будь-який момент свідомо вибрати ідеальний для себе варіант.

ПРО ЩО КОНКРЕТНО ВИ ДІЗНАЄТЕСЬ:

- якими головними принципами керуватись у розвитку кар'єри: чи існує така штука, як покликання, і чи варто його шукати;
- як розібратися в собі й обрати діяльність, що даруватиме задоволення;
- якою може бути ваша кар'єра за напрямками розвитку, типами організацій та форматами роботи;
- які інструменти може використовувати будь-який фахівець, аби пришвидшити свій кар'єрний розвиток;
- скільки відсотків задоволення ми маємо отримувати від роботи, щоб бути щасливими;
- чому краще не зациклюватись на ворк-лайф балансі;
- як підтримувати себе й будувати кар'єру в кайф.

Крім принципів, інструментів, класифікацій і роздумів, я хочу поділитися з вами історіями. Бо, як казав Тіріон Ланістер з «Гри престолів»: «У світі немає нічого сильнішого за хорошу історію». Готуючи цю книжку, ми з Настею поговорили з людьми, чия кар'єра нас надихає і слугує прикладом нової реальності на ринку праці. На цих сторінках ви зустрінете піарницю, яка вважає, що змінити професію чи спеціалізацію бодай раз у житті варто кожному. Лікарку, яка стала тату-майстринею. Креативного директора, який відкрив власний бізнес, але свідомо повернувся назад у найм. Диригентку, яка в 34 роки стала програмісткою. Керівницю, яка відмовилась від посади генеральної директорки в компанії, де пропрацювала 13 років. Науковицю, яка за свою кар'єру спробувала

себе ледь не в усіх можливих форматах роботи. Пенсіонера, який у 64 роки знайшов роботу в ІТ-компанії. Їхні історії не пов'язані з конкретними розділами — вони радше загалом ілюструють кар'єрні принципи та підходи, які я поділяю і якими хочу поділитися з вами. Ці неймовірні люди на власному прикладі покажуть вам, якою може бути кар'єра сьогодні: будь-якою.

Почну з власної історії, щоб продемонструвати, що моя експертиза спирається не тільки на величезну кількість кейсів із практики, а насамперед — на власний кар'єрний досвід.

Історія № 1

Не реалізувати себе завжди здавалося мені найстрашнішим варіантом розвитку подій. Тому перш ніж мені виповнилося 30 років, я змінила щонайменше з десяток професій. Попрацювала в науковому інституті, громадській організації, міжнародній корпорації, стартапі, консалтингу і навіть у філармонії. Кожне місце роботи ставало частиною великого пазлу, допомагало краще зрозуміти себе і свої цілі та, зрештою, стало відправною точкою для написання цієї книжки.

Анна Мазур

У школі я навчалася на «відмінно» і брала участь в олімпіадах. Учителі казали, що є учні, які добре рахують, які добре пишуть або говорять, а є я, яка добре робить усе. Профорієнтаційні тести підтверджували, що я на 50% гуманітарій, на 50% технар, тож можу вибирати, що хочу. З одного боку, це відкривало переді мною більше можливостей, а з іншого — неабияк ускладнювало мій вибір.

Я все чекала, що ось-ось прозрію, раз і назавжди чітко визначу, яким шляхом маю рухатись, і йтиму ним до кінця життя. Не прозріла й досі. Натомість вирішила не чекати на готові відповіді, а реалізовувати себе якнайповніше в кожен момент життя. І оскільки в кожній книжці із саморозвитку має бути цитата Стіва Джобса, яка вплинула на світобачення автора (хіба не так?), буде вона і в мене: «Єдиний спосіб робити великі справи — любити те, що ви робите. Якщо ви ще не знайшли своєї справи, шукайте. Не зупиняйтеся» (The only way to do great work is to love what you do. If you haven't

found it yet, keep looking. Don't settle)*. Ця думка, а ще страх пустити свій потенціал на пси відтоді штовхають мене вперед.

Навчалася я в Одеському національному економічному університеті на міжнародного економіста. Англійську знала добре зі школи, економікою цікавилась, тож вибір був ніби й логічний, утім фінально на моє рішення вплинуло оточення — родичі та вчителі, які переконували, що за економістами майбутнє і що економічна освіта завжди стане у пригоді. Майбутню професію я уявляла дуже невиразно: малювала себе менеджеркою міжнародної компанії, яка ходить на шпильках, літає у відрядження за кордон і підписує дуже важливі багатомільйонні угоди.

Десь на третьому курсі я дізналася, що на ринку моя професія має назву «менеджер ЗЕД**» і займається він чимось на кшталт того, що контролює, аби закуплене в Китаї взуття без проблем доставили в Україну. Тоді ж, під час першої практики, я зрозуміла: між тим, чого навчають в університеті, і тим, чого вимагає ринок, — величезна прірва. Я розчарувалась в обраній спеціальності, в освіті загалом — і після закінчення бакалаврату покинула навчання.

Якщо зараз це сприймається нормально, то в мій час (поверте, я знаю, як воно звучить) це було все одно, що пробігтися голяка по Дерибасівській. Мене ніхто не розумів, дідусь узагалі перестав зі мною розмовляти. А я просто знала, що не витримаю ще рік, хоч усім і здається, що повинна.

Нас постійно намагаються втиснути в жорсткі рамки, але вища освіта, здається, б'є всі рекорди: вступити — повинен,

-
- * Ці слова Стів Джобс виголосив перед випускниками Стенфордського університету 12 червня 2005 року.
  - ** ЗЕД — аббревіатура на позначення зовнішньоекономічної діяльності.